

УЧЕНИЧЕСКОТО ПОРТФОЛИО КАТО ИНОВАЦИЯ В ПРОЦЕСА НА ТЕХНОЛОГИЧНО ОБУЧЕНИЕ

Гл. ас. д-р Диана Митова

ЮЗУ “Неофит Рилски”

2700, Благоевград, България, didimitova2006@abv.bg

STUDENT'S PORTFOLIO AS AN INNOVATION IN THE PROCESS OF TECHNOLOGICAL EDUCATION

chf. asst. dr. Diana Stoycheva Mitova

SWU “N. Rilski” Blagoevgrad, A pedagogy faculty

A department of “Technological teaching and professional education”

Town of Blagoevgrad, 2700

ABSTRACT:

The educational portfolio is a specific and new informational technology for estimation the student's achievements in school.

In technique and technology education, the portfolio could be considered as a contemporary educational technology because it builds a new studying culture and another type of relationship teacher – student – parent. It is one of the European educational tendencies for estimation and self – estimation of the individual school achievements in technological education.

Key words: technological education; Educational portfolio; contemporary pedagogical technology; information technology

Въпросите, които следва да бъдат обект на интерпретация в настоящата разработка се свеждат до представяне на възможностите за използване на ученическото портфолио за целите на обучението по техника и технологии и по-конкретно до:

- същността и съдържанието на образователното портфолио в контекста на спецификата на учебните предмети, включени в съдържателната рамка на КОО „Бит и технологии”;
- видовете портфолио, приложими за целите на технологично обучение;
- функциите на учителя - педагог и ученика при създаване на портфолио и използването му като средство за представяне и оценяване (самооценяване) на индивидуалните ученикови резултати;
- очакваните позитивни промени, следствие от използване на портфолио в технологичното обучение.

Образователното портфолио като световна образователна тенденция

Образователното портфолио е специфична информационна технология и сравнително нов за педагогическата практика модел на обучение и оценяване (самооценяване) на учениковите постижения, базирана на самонаблюдение (рефлексия) на собствената дейност.

Понятието „портфолио” навлиза в педагогиката от области като изобразителното изкуство, фотографията, политиката и др. Като образователна технология, портфолиото започва да се прилага най-напред в американското училище през 80-те години на миналия век, а през последните години намира много широко разпространение във всички развити страни по света.(5; 7)

Разгледано в контекста на съвременното образование, портфолиото представлява «папка на индивидуалните учебни постижения», «лично досие», «начин на отразяване на резултатите от ученето», който подсилва ефективността на педагогическото взаимодействие, както и «продукт от дейността на

учениците, подреден хронологично и тематично». (1; 4, 5) Фактът, че ученикът предимно сам осъществява подбора, подреждането и представянето на информацията за себе си, повишава неговото равнище на самопознание, подпомага изграждането на собствен личностен модел.

Портфолиото отразява и детайли от предишния опит и постижения на обучавания и дава описание на стратегии за постигане на по-дългосрочни цели, задачи и отделни етапи от обучението.

Превръщането на ученическото портфолио в образователна реалност в обучението по техника и технологии, предполага да се извърши задълбочен анализ и осмисляне на неговите реални възможности и ресурси, разновидности и технологични варианти, ограничения и евентуални затруднения при прилагането му в българското технологичното обучение.

Образователното портфолио в технологичното обучение: култура на учене или алтернативна форма на оценяване?

Използването на образователно портфолио в обучението по техника и технологии се отнася до процесуално-дейността, организационно-функционалната страна на педагогическата дейност (цели, мотиви, съдържание, методи, средства и оценката на резултатите от технологичното обучение). То има за цел да подпомогне както учителя, така и ученика в осъществяването на подбора, структурирането и представянето на учебната информация. Портфолиото отразява детайли от предишния опит и постижения на обучавания, като същевременно и дава описание на стратегии за постигане на по-дългосрочни цели, задачи и отделни етапи от обучението.

Учебното портфолио, съпътстващо дейността на ученика в обучението по техника и технологии, може да съдържа:

- Конкретните стъпки от развитието на ученика в процеса на учене,
- Етапите, през които преминава обучавания, в хода на учебно-трудовия процес;
- Подредена и систематизирана информация, в контекста на изучаваната проблематика и съобразно индивидуалните интереси и потребности на ученика;
- Описание на използваните технологични материали, инструменти и пособия, необходими за постигане на конкретно набелязаната цел на урока;
- Техническа документация (технически рисунки, скици, чертежи и др.);
- Резултати от изпълнението на реални практически задачи;
- Примерни образци и готови технически изделия, папки, албуми с илюстрации, изработени от учениците в класните и извънкласни форми на обучение по техника и технологии;
- Реферати, доклади, есета и други тематично насочени индивидуални ученикови разработки;
- Тестове за оценка (самооценка) с междинни и крайни оценки по отделните теми;
- Презентации на разработени индивидуални или групови технологични проекти от съдържателната рамка на КОО „Бит и технологии”.

Оформяне на портфолиото

В зависимост от носителя на информация, портфолиото може да бъде разработено в хартиено-печатен или електронен вариант (като web-страница в глобалната мрежа, на електронен диск - CD, DVD).

С оглед спецификата на обучението по техника и технологии, учебното портфолио примерно може да бъде оформено по следния начин:

1. Титулна страница (наименование на портфолиото)

- => Име (на ученика);
- => Учебен предмет (в рамките на КОО “Бит и технологии”);
- => Време на изпълнение на задачата.

2. Съдържание

=> *Кратко представяне на ученика:* име, клас, училище, изявени интереси и способности, индивидуални постижения по предмета до момента от предишни години: успехи и затруднения (попълва се от учителя, съвместно с учениците);

=> *Папка с материали и индивидуални разработки на ученика по предмет или избрана тема от КОО „Бит и технологии“.* Те могат да съдържат както теоретични разработки (доклади, есета, реферати), така и готови изделия - т.е. крайния завършен продукт от познавателната и трудова дейност на ученика за определен период от време;

=> *Тестове, контролни работи, листове за отговори, оценъчни карти-задания, протоколи от лабораторни занятия и др.* за оценка (самооценка) на нивото на знанията, уменията и комуникативните способности на учениците през различните етапи от обучението;

=> *Папка с материали от участие на ученика в извънкласни форми на обучение по техника и технологии* – технически кръжоци, олимпиади, състезания, конкурси, курсове и школи,

=> *Разработка на индивидуален проект* – описание на дейностите и достигнатите резултати;

=> *Участие в групов проект* – детайлно описание на индивидуалния принос на ученика при разработване на проекта;

=> *Презентации на разработки;*

=> *Представяне на постижения с използване на информационните технологии.*

3. Обобщение - по-значими изяви и събития през учебната година, предпочитани разработки и технически изделия, най-високи оценки и постижения по техника и технологии;

4. Препоръки - отнасят се до бъдещото кариерно развитие и професионални изяви на ученика (изготвят се от учителя).

Могат да се посочат следните примерни критерии за оценяване на портфолиото:

- съответствие на съдържанието с тематиката;
- качество и творчески подход в изпълнението на портфолиото;
- точност и прецизност при решаване на практическите задачи и изготвяне на техническите модели и изделия като съставна част от портфолиото;
- оригиналност и естетичност на оформлението;
- вариативност на решенията;
- тематична завършеност, прегледност и логическа обосновааност на решенията.

Ролята на учителя при създаване на портфолиото за целите на обучението е сведена до:

- Откриване на силните (и слабите) страни от личността на ученика: специфични прояви на характера, интереси, наклонности;
- Насочване вниманието на родители, експерти и педагози върху най-високите постижения на ученика, върху изявените лични качества и достигнато ниво на практически умения и компетенции;
- Предлагане на варианти за лична перспектива и кариерно развитие на ученика.

Важно изискване е при оценяването учителят да проявява максимална обективност, добронамереност, внимание и педагогически такт.

Позитивни промени за учениците при използване на портфолио в технологичното обучение

Очаква се учениците по-целенасочено да могат:

- да планират работата си, съобразно набелязаните конкретни цели;
- да носят отговорност за изпълнението на набелязания план (алгоритъм на действие);
- да могат да работят независимо и в екип;
- да осъзнаят своите силни и слаби страни;
- да решават проблеми и преодоляват конфликти;
- да бъдат по-мотивирани за активно участие в учебно-трудова и технологична дейност;
- да планират следващи стъпки и по-дългосрочни стратегии за изява и собствено развитие.

Заклучение

Положителните резултати от използването на учебното портфолио като иновативна образователна технология в технологичното обучение, накратко се свеждат до:

1. Проучване на реалните нужди от знанията, умения и компетентности, които трябва да се формират у подрастващите;
2. По-добро планиране на процеса на обучение;
3. Адекватен и системен контрол, самоконтрол и оценка на резултатите от технологичното обучение;
4. По-добро осмисляне, стимулиране и насочване в правилна посока на интелектуалния и творчески потенциал и прояви на креативност на обучаемите.

Използването на портфолиото в технологичното обучение би подпомогнало да се създаде архив и документиран отчет за работата на всеки ученик по този учебен предмет.

Литература

1. Захариева, Р. Портфолиото – образователна технология за професионално педагогическо развитие на преподавателя. – В: Международна научна конференция “Предизвикателства пред продължаващото образование на педагогическите кадри. С., 2005.
2. Павлов, Д. Образователни информационни технологии. Модул трети. Университетски курс. С., 2003.
3. Петров, П., М. Атанасова. Образователни технологии и стратегии на учене. С., 2001.
4. Стефанова, М. Иновационни дидактически комуникации. С., УИ "Св. Климент Охридски", 1996. 159 с.
5. Derycke, M. La grille criteriee et le portfolio a l'epreuve du suivi pedagogique. - Revue francaise de pedagogie, 2000, № 132, 23-32.
6. Weiss, J. Le portfolio, instrument de legitimisation et de formation. – Revue francaise de pedagogie, 2000, № 132, 11-22.